

Ny inriktning för skolpolitiken – för kunskap, respekt och lust att lära

Huvudinriktningen på en ny socialdemokratisk skolpolitik är tydlig. Fokus ska ligga på framgångsfaktorer som ger dokumenterat resultat. Det handlar om tydliga mål, systematisk uppföljning och höga förväntningar. Om ömsesidig respekt för att skapa arbetsro och trygghet, och inte minst om ett tydligt och professionellt ledarskap både i skolan och i klassrummet. Vår politik bygger på en benhård övertygelse om att alla vill och kan lära.

Svensk skola har mycket att vara stolt över, men har också problem. Lösningarna kan vi inte söka genom att försöka återskapa gårdagens skola. Framtidens utmaningar måste mötas med en modern skolpolitik; en ny socialdemokratisk skolpolitik för kunskap, respekt och lust att lära som står i tydlig kontrast till en föräldrad sorteringskola. Rätten till kunskap får aldrig bli en klassfråga där föräldrarnas bakgrund eller var du bor avgör dina livschanser. Målet är en jämlik skola där alla elever oavsett bakgrund ges förutsättningar att växa och nå resultat i världsklass.

Alla beslut om skolan ska i grunden utgå från elevens rätt till kunskap, bildning och demokratisk fostran. Elevinflytandet behöver öka – inte minska ytterligare.

Svensk skola behöver långsiktiga lösningar som har en bred förankring i skolan och i samhället. Skolan är för viktig för att utsättas för ständigt nya förutsättningar. Förtraenderådet vill mot denna bakgrund ge partiledningen ett tydligt uppdrag att söka långsiktiga uppgörelser över blockgränserna - för barnens skull och för deras rätt till kunskap.

Socialdemokraterna är beredda att sluta en överenskommelse om betyg tidigare än i dag, under förutsättning att barnen under de första skolåren inte ska behöva utsättas för betyg eller betygsliknande omdömen. Vi är beredda att sluta överenskommelser om införande av nationella prov var tredje år i grundskolan, under förutsättning att denna utvärdering av skolorna, lärarna och eleverna kopplas till ett tydligt system för att styra resurser och insatser dit där behoven är störst så att alla elever ges lika chanser att nå målen. Betyg och nationella prov ska användas som ett av flera verktyg för att tidigt följa upp om eleverna nått kunskapsmålen så att brister kan upptäckas i tid och som grund för att ge alla det stöd de behöver. Prov och betyg som bara syftar till att gradera och sortera elever inbördes leder inte till mer kunskap – det ger bara ökade klyftor och kväver lusten till lärande. En överenskommelse ska baseras på forskning och professionens kunskap.

1. Kunskap för en ny tid – åtgärder för att förbättra resultaten i grundskolan.

Det finns inget viktigare mål i skolan än kunskapsmålet. Skolans centrala uppgift är att ge alla elever gedigna kunskaper och lust att ständigt vilja lära mer. Insatser i förskolan och under de tidiga åren är centrala. Vi vill ta tillvara barns nyfikenhet och lust att lära redan i förskolan. Vi vill stärka förskolans kunskapsuppdrag för att ge alla barn en jämlik skolstart. Målen för skolan måste bli färre, tydligare och mätbara. Varje enskild elevs kunskapsutveckling ska systematiskt följas upp och utvärderas varje termin från första årskurs så att brister upptäcks i tid. Resurser och insatser måste sättas in omedelbart. Nolltolerans ska råda mot mobbning och kränkande behandling. Lärarnas professionalitet ska tas tillvara och de ska ha tydliga befogenheter att skapa trygghet och studiero i klassen. I alla skolor ska det finnas ordningsregler utarbetade av lärare, elever och föräldrar tillsammans.

2. En skola som ger alla samma chans – åtgärder för att bryta segregation och skillnader i skolresultat.

Kunskap och bildning är fortfarande en klassfråga. Skolan ska utjämna skillnader och kompensera barn från hem som saknar studietradition. Vi vill styra resurser till de skolor som har svårast förutsättningar. Vi vill satsa på mindre klasser och ökad lärartäthet för att lyfta kvalitet och resultat – med start i de skolor som har det tuffast. Varje barn har rätt till det stöd han eller hon behöver för att nå kunskapsmålen. Lika chanser kräver olika resurser. Språkförskolor och en samlad strategi för hur skolan ska möta flyktingbarn ska bidra till en jämlik skolstart. Vi vill se mer av organiserat samarbete mellan skolor med olika elevsammansättning – och mindre av konkurrens om eleverna och jakt på maximal skolpeng.

3. En skola med valfrihet och mångfald – åtgärder för att nå en sammanhållen och jämlik skola.

Vårt mål är en sammanhållen skola där barn och unga med olika bakgrund lär av varandra. Alla skolor oavsett huvudman ska vara öppna för alla elever och ska ha samma rättigheter och skyldigheter. Det viktigaste är inte skolans driftsformer och huvudmannaskap – utan elevens rätt till en skola med bra kvalitet. Elever och föräldrar ska ha rätt till en allsidig och saklig information som ger en rättvis jämförelse mellan skolor. Alla skolor ska verka under samma skollag, hålla samma höga kvalitet och följa samma nationella läroplan, kursplan och betygssystem. Därför behövs en förnyelse av friskolesystemet. Ett nytt system måste uppfylla tre bärande element; friskolorna måste kunna starta och verka på samma villkor som kommunala skolor, föräldrar och elever måste ha rätt att välja mellan olika alternativ och politiken, nationellt och/eller kommunalt måste kunna påverka så att resurser inte slösas bort på överetablering – de ska gå till bättre undervisning. Avarterna i dagens system måste bort. Tydligare regler behövs omgående som begränsar kommuners möjlighet att sälja ut kommunala skolor, som reglerar friskolors skyldighet att återinvestera vinst i skolverksamheten, och som slår fast att all undervisning ska vila på vetenskaplig grund och vara icke-konfessionell. Slutligen har kommunen ansvaret för alla barns skolgång oavsett om den drivs i kommunal eller i friskolans regi.

4. En ny gymnasieskola för morgondagens arbetsliv – åtgärder för att förnya gymnasieskolan.

Gymnasieskolan behöver ge mer kunskap till fler. Idag krävs en gymnasieutbildning för att få jobb, men också för att klara livet i ett kunskapsintensivt samhälle. Fokus behöver riktas mot att stärka yrkesutbildningarna. Kursplanerna i svenska, engelska och matematik för yrkesutbildningarna bör anpassas till arbetslivets behov – men utan att kraven sänks, högskolebehörigheten tas bort eller återvändsgränder skapas. Vi vill skapa nya utbildningar som kan attrahera både killar och tjejer och vi vill införa en ny gymnasial lärlingsutbildning med samma innehåll och mål som de yrkesförberedande programmen. Vi vill också öka samarbetet mellan högskolan och gymnasieskolan för att underlätta för fler att läsa vidare.

5. Sverige ska ha världens bästa pedagoger – åtgärder för att stärka lärare och skolledare.

Alla lärare ska vara utbildade, kompetenta och behöriga. Alla anställda obehöriga lärare bör ges utbildning så att de får fullständig lärarexamen. Skolans pedagoger måste ges tillräckliga befogenheter och möjligheter för att kunna genomföra sitt uppdrag. Lärare ska få vara lärare och professionella pedagoger. Andra yrkeskategorier behövs i skolan för att stödja elever med sociala eller medicinska problem. Vi vill öppna upp för fler vägar in i läraryrket och trygghet för de lärare som vill och behöver byta yrke. Skolans chefer är viktiga. Vi vill satsa mer på kompetensutveckling och fortbildning för både skolledare och lärare.

Det fortsatta arbetet:

Detta uttalande utgör förtroenderådets inriktningsbeslut.

I rådslagsmaterialet om skolan som presenterades i juli slogs också fast att ”med förtroenderådets beslut som grund ska sedan diskussionen och dialogen med medlemmarna och väljarna fortsätta och konkretiseras så att vi på partikongressen 2009 kan lägga fast en skolpolitik väl förankrad bland medlemmar och väljare.”

Efter dagens beslut om ny inriktning för skolpolitiken kommer välfärdsrådslagsgruppen att arbeta vidare med de förslag som skolgruppen presenterat i den skolpolitiska plattformen. Beslut om ett nytt skolpolitiskt program kommer att fattas på partikongressen 2009. Som grund för partistyrelsens förslag till skolpolitiskt program kommer att ligga förtroenderådets debatt och beslut, den skolpolitiska plattformen och rådslagsgruppernas fortsatta arbete.